

Sprog vurdering 3-6 - Børnehaveklassen

Vejledning til den klassebaserede sprog vurdering

Afprøvninger i skoleåret 2023/2024

Indholdsfortegnelse

Baggrund for afprøvningen.....	3
Om Vejledning til den klassebaserede sprogvurdering	4
Andre vejledninger.....	4
1. Introduktion til den klassebaserede sprogvurdering.....	5
Delopgaver og opgaver i den klassebaserede sprogvurdering	5
Den klassebaserede sprogvurdering er digital.....	6
Demoversion.....	6
2. Forberedelse og gennemførelse af den klassebaserede sprogvurdering.....	7
Gode råd til lokale:.....	7
Sådan forbereder du sprogvurderingen	7
Sådan klargør du elevernes enheder til sprogvurderingen	7
Gode råd til kontakt til eleverne:.....	8
Sådan gennemfører du sprogvurderingen.....	8
3. Resultater af sprogvurderingen	9
Percentilscore	9
Placering i Indsatsgruppe	10
Delscore og samlet score	10

Baggrund for afprøvningen

Vi har af Børne- og Undervisningsministeriet fået til opgave at udvikle et forbedret nationalt sprogvurderingsredskab i børnehaveklassen. Denne opgave udspringer af en politisk aftale fra oktober 2021 om det fremtidige evaluerings- og bedømmelsessystem i folkeskolen. Det nye sprogvurderingsredskab bliver obligatorisk for alle folkeskoler fra 2024/25.

Formålet med den obligatoriske sprogvurdering i børnehaveklassen er:

- at give en systematisk og ensartet vurdering af elever overalt i landet
- at understøtte sprogarbejde i overgangene mellem dagtilbud, børnehaveklasse og 1. klasse.
- at identificere sproglige udfordringer hos eleverne i børnehaveklassen
- at styrke det pædagogiske personales forudsætninger for at undervise differentieret med udgangspunkt i Fælles Mål for børnehaveklassen.

Alle grundskoler med børnehaveklasse er inviteret til at bidrage til udviklingen af det nye sprogvurderingsredskab ved at afprøve og gøre sig erfaringer med det nye sprogvurderingsredskab.

Første afprøvning blev gennemført i skoleåret 2022/2023 af 6.755 elever fra 238 skoler. Her afprøvede skolerne fire forskellige opgavesæt, og på grundlag af besvarelserne har vi nu udvalgt de opgaver, der skal indgå i den endelige sprogvurdering. Tak til alle, der har bidraget.

I dette skoleår skal sprogvurderingen afprøves to gange – i starten af skoleåret (uge 36-41) og i anden halvdel af skoleåret (uge 8-12). Disse afprøvningsbrugere vi til at fastsætte, hvordan besvarelserne kan omsættes til et sprogvurderingsresultat, der viser, hvordan den enkelte elev klarer sig sprogligt i forhold til andre elever i starten/midten af børnehaveklassen.

I forbindelse med afprøvningen får skolerne også mulighed for at afprøve og give feedback på nye vejledninger og materialer til sprogindsatsen i børnehaveklassen, som bliver en del af det nye sprogvurderingsmateriale. Efter afprøvning og feedback tilretter vi vejledningerne og opdaterer med de dele af indholdet, der først kan fastlægges efter afprøvningen. Af samme grund er vejledningerne foreløbige og ikke layoutede endnu.

Tak fordi I vil deltage i afprøvningen og bidrage til at sikre, at det nye sprogvurderingsredskab bliver så godt som muligt.

Med venlig hilsen

TrygFondens Børneforskningscenter og Epinion

Om Vejledning til den klassebaserede sprogvurdering

Denne vejledning hedder *Vejledning til klassebaserede sprogvurdering*. Den er målrettet børnehaveklasseledere, der afprøver sprogvurderingen i skoleåret 2023/2024. Vejledningen beskriver:

- Del 1: Introduktion til den klassebaserede sprogvurdering: Indhold, opbygning, digital sprogvurdering, demoversion.
- Del 2: Forberedelse og gennemførelse af den klassebaserede sprogvurdering.
- Del 3: Resultater af sprogvurderingen.

Andre vejledninger

I vejledningen henvises til andre vejledninger, som bliver en del af det nye sprogvurderingsmateriale, og som er tilgængelige på sprogvurdering.dk.

- *Vejledning til sprogindsatsen i børnehaveklassen*: Beskriver hvordan børnehaveklasseledere kan tilrettelægge og gennemføre den generelle og målrettede sprogindsats i børnehaveklassen med afsæt i sprogvurderingsresultaterne og forskningsbaseret viden om børns sprogtilegnelse.
- *Praktisk guide til gennemførelse af sprogindsatsen i børnehaveklassen*: Et overblik over de væsentligste redskaber til at planlægge og gennemføre den generelle og målrettede sprogindsats i børnehaveklassen baseret på *Vejledning til sprogindsatsen i børnehaveklassen*.
- *Vejledning til skole/hjem-samarbejde*: Giver en introduktion til skole/hjemsamarbejde om sprogvurderingen og sprogindsatsen. (Under udarbejdelse).
- *Vejledning til anvendelse af sprogvurdering.dk under normeringsafprøvning i skoleåret 2023/24*. Teknisk vejledning, der beskriver, hvordan man rent teknisk giver eleverne adgang til sprogvurderingen, og hvordan eleven logger på og gennemfører sprogvurderingen.
- *Vejledning til sprogvurdering 3-6 – Børnehaveklassen*: Giver en dybdegående beskrivelse af det samlede sprogvurderingsmateriale i Sprogvurdering 3- 6 – Børnehaveklassen. Den er målrettet fagprofessionelle, der på forskellige niveauer arbejder med sprogvurdering i børnehaveklassen. Det kan for eksempel være børnehaveklasseledere, læsevejledere, indskolingsledere og kommunale konsulenter på området.

1. Introduktion til den klassebaserede sprogvurdering

Den obligatoriske sprogvurdering i børnehaveklassen er en klassebaseret sprogvurdering, der gennemføres i starten af skoleåret i ugerne 36-41. Resultatet viser, hvordan den enkelte elev klarer sig sprogligt på en række vigtige områder sammenlignet med andre elever i starten af børnehaveklassen.

Det bidrager til, at undervisningen fra begyndelsen af året kan tilrettelægges, så den understøtter elevernes sproglige kompetencer med udgangspunkt i Fælles Mål. (Læs mere i *Vejledning til sprogindsatsen i børnehaveklassen*).

Sprogvurderingen kan også være et godt afsæt for at inddrage forældrene i et samarbejde om elevernes sprog (Læs mere i *Vejledning til skole/hjem-samarbejde*).

Det er muligt at gennemføre den klassebaserede sprogvurdering igen i anden halvdel af skoleåret i ugerne 8-12. Resultatet af denne opfølgende sprogvurdering viser, hvordan eleverne klarer sig sprogligt sammenlignet med andre børnehaveklasseelever på dette tidspunkt af skoleåret. Det gør det muligt at følge op på, hvordan elever og klasser har udviklet sig sprogligt – ikke mindst elever som scorede lavt i begyndelsen af skoleåret. Denne viden kan også være værdifuld i forbindelse med overleveringen til 1. klasse og i evalueringen af, hvor godt sprogstimulerende indsatser over for enkelte elever eller elevgrupper har virket.

Delopgaver og opgaver i den klassebaserede sprogvurdering

Den klassebaserede sprogvurdering består af fire delopgaver. De er udvalgt fordi, de kan vurdere talesproglige og før-skriftlige kompetencer hos eleverne, som har stor betydning for deres sproglige udvikling nu og her og for deres læring på sigt.

De fire delopgaver er:

- Ordforråd
- Bogstavkendskab
- Sætningsforståelse
- Forlyd

Hver delopgave består af mellem 22 og 35 opgaver. Der er både lette, svære og middelsvære opgaver. Det er fordi, hver delopgave skal kunne give en præcis og valid vurdering af de sproglige kompetencer hos alle elever, både dem med meget stærke og meget svage sproglige kompetencer. Af samme grund er det vigtigt, at eleverne forsøger at svare på alle opgaver. Også selvom de oplever, at nogle af opgaverne er svære, eller de er i tvivl om det rigtige svar.

Hver delopgave starter med de letteste opgaver, hvorefter sværhedsgraden stiger. Ligeledes kommer de letteste delopgaver først i sprogvurderingen og de sværeste til sidst. Det er for, at eleverne skal have mulighed for at komme godt i gang og opleve, at de mestrer opgaven.

I *Vejledning til sprogindsatsen i børnehaveklassen* kan du læse mere om, hvilke sproglige områder, delopgaverne måler, hvorfor de er vigtige, og hvordan de hænger sammen med vidensområder og færdighedsmål i Fælles Mål for børnehaveklassen.

Den klassebaserede sprogvurdering er digital

I den klassebaserede sprogvurdering er alle opgaver digitale. Det vil sige, at alle opgaver bliver vist og læst højt for eleverne digitalt, og de besvarer dem på deres digitale enhed.

Til gennemførelsen af sprogvurderingen skal alle elever derfor have:

- Computer eller tablet.
- Høretelefoner med god lyd, så eleverne kan høre opgaverne uden at forstyrre hinanden.

Det er en fordel, hvis alle elevernes enheder er klargjort, før eleverne kommer ind i lokalet. Dette kan ske ved, at enhedernes browser er åbnet på siden spvu.dk og klar til, at eleverne kan indtaste deres Unilogin.

Når eleverne er logget på, og sprogvurderingen går i gang, besvarer eleverne opgaverne i deres eget tempo.

Vær opmærksom på, at eleverne kun kan logge på, hvis du/den testansvarlige har aktiveret deres adgang til sprogvurderingen (Se afsnit 2 eller læs mere i [Vejledning til anvendelse af Sprogvurdering.dk under normeringsafprøvning i skoleåret 2023/24](#))

Demoversion

Der er udviklet en digital demoversion med eksempler på de opgaver, eleverne møder i sprogvurderingen. Der er to demoopgaver til hver af de fire dele. Demoversionen er beregnet til:

- At give eleverne kendskab til de forskellige opgavetyper, de møder i sprogvurderingen.
- At give eleverne kendskab til, hvordan de bruger den digitale sprogvurdering. For eksempel hvordan de hører lyd, besvarer opgaver og kommer videre til næste opgave.

Demoversionen skal gennemgås med eleverne før sprogvurderingen. Du kan også bruge den i din egen forberedelse og som led i informationen til elevernes forældre. Elever og forældre må gerne prøve demoversionen sammen derhjemme.

Demoversionen ligger her: <https://www.sprogvurdering.dk/afvikler/demoversion/>

2. Forberedelse og gennemførelse af den klassebaserede sprogvurdering

Den enkelte skole bestemmer, hvem der skal gennemføre sprogvurderingen. Det kan for eksempel være børnehaveklasseleder, læsevejleder eller en pædagogisk leder. Det er blot vigtigt, at personen er angivet som ”testansvarlig” i skolens studieadministrative system.

Selve sprogvurderingen er beregnet til, at den kan gennemføres for hele klassen på cirka 20-30 minutter. Men afsæt gerne længere tid, så der er god tid til at sætte sprogvurderingen i gang og ro på undervejs.

Når du gennemfører sprogvurderingen, er der en række forhold, som du skal være opmærksom på. De ting, som vedrører kontakten til eleverne og rammerne om sprogvurderingen, har dog overvejende karakter af gode råd.

Gode råd til lokale

- Sprogvurderingen kan foregå i et klasselokale eller et tilsvarende lokale.
- Eleverne skal sidde, så de kan arbejde så uforstyrret som muligt.
- Det kan være en fordel at dele klassen op og gennemføre sprogvurderingen af to omgange, så børnene kan sidde med god afstand imellem sig.

Sådan forbereder du sprogvurderingen

- Læs vejledningen omhyggeligt og prøv demoversionen.
- Sæt dig godt ind i opgavetyperne i alle fire dele, så du ved, hvad de går ud på, og hvordan man besvarer dem.
- Login på sprogvurdering.dk og vælg Børn – Testafvikling.
- Vælg de elever, du vil sprogvurdere, angiv hver enkelt elevs sproglige baggrund (ikke tosproget eller tosproget jf. lovgivningen) og tryk på ”Giv adgang”. Herefter har eleven adgang i otte timer. Du kan genaktivere adgangen, såfremt tiden udløber.

Sådan klargør du elevernes enheder til sprogvurderingen

- Åbn siden spvu.dk på elevens enhed.
- Eleven logger på med sit eget Unilogin.
- Har du givet adgang via sprogvurdering.dk, kan eleven nu påbegynde sin besvarelse.

Gode råd til kontakt til eleverne

- Det er vigtigt at etablere en god og afslappet stemning i klassen. Giv eleverne tid til at indstille sig på opgaven, inden du begynder sprogvurderingen.
- Brug dit kendskab til børnene til at overveje, hvordan du placerer dem i forhold til hinanden, så de har gode muligheder for at koncentrere sig om sprogvurderingen.
- Tal med eleverne om, at de skal gøre sig umage og gøre det så godt, de kan. Det er ikke en konkurrence, og det handler ikke om at blive først færdige. Så de skal ikke holde øje med, hvad deres kammerater gør, men arbejde omhyggeligt med deres egne opgaver.
- Aftal på forhånd med eleverne, hvad de skal gøre, hvis de bliver færdige før de andre. Må de gå ud, eller skal de blive siddende og tegne eller kigge i en bog?
- Hvis enkelte børn har brug for det, kan du give dem en pause undervejs.

Sådan gennemfører du sprogvurderingen

For at opnå et pålideligt resultat skal sprogvurderingen gennemføres på en bestemt måde:

- Før sprogvurderingen går i gang, skal du gennemgå demoopgaverne sammen med eleverne, så de forstår, hvad opgaverne går ud på. Det gøres lettest ved hjælp af et whiteboard/smartboard eller lignende.
- Fortæl eleverne, at før hver del starter, får de vist en af demoopgaverne fra demoversionen, så de kan huske, hvad de skal gøre. Her skal eleven blot lytte og trykke på pil frem, når eleven er klar til at gå i videre til opgaverne.
- Fortæl eleverne, at når de klikker på det billede, som, de mener, er det rigtige svar, hopper de automatisk videre til næste opgave. De kan ikke gå tilbage og ændre deres svar.
- Fortæl eleverne, at der vil være nogle opgaver, som de synes er svære, og hvor de er i tvivl om svaret. Her skal de alligevel prøve at komme med deres bedste gæt.
- Du må gerne hjælpe eleverne, hvis det tekniske driller, eller hvis de ikke forstår, hvad opgaven går ud på. Men du må ikke hjælpe dem med at løse opgaven, for så giver sprogvurderingen ikke give et retvisende billede af elevens sproglige kompetencer.
- Prøv at skabe en positiv og engageret stemning undervejs.

3. Resultater af sprogvurderingen

Hvis skolen ønsker det, kan I få videregivet resultater af sprogvurderingen.

Resultater fra afprøvningen i begyndelsen af skoleåret (uge 36-41) bliver sendt til skolerne på to tidspunkter: For elever, som gennemfører sprogvurderingen senest 22. september 2023 (uge 38), får skolen resultaterne inden efterårsferien. For elever, som gennemfører efter d. 22. september 2023, bliver resultaterne sendt til skolen første uge af november (uge 45).

Resultater fra afprøvningen i anden halvdel af skoleåret (uge 8-12) bliver sendt til skolerne midt i april (uge 16).

Din skole bestemmer selv, hvordan resultaterne skal anvendes, og har selv dataansvar for den videre anvendelse.

Når det nye sprogvurderingsredskab er færdigudviklet og bliver obligatorisk at anvende fra skoleåret 2024/2025, vil resultaterne være tilgængelige på sprogvurdering.dk umiddelbart efter afprøvningen.

Percentilscore

Elevernes besvarelser bliver omsat til en normeret score. Den viser, hvordan eleverne klarer sig sprogligt sammenlignet med andre børnehaveklasselever i begyndelsen/anden halvdel af skoleåret (= normen).

Resultaterne opgives i percentilscore, der går mellem 1 og 100.

Percentilscore beskriver, hvor mange procent af eleverne, der har opnået et resultat, der er lige så godt som eller dårligere end resultatet hos den elev, der er blevet sprogvurderet. Se eksempler i tekstboksen. (Læs mere om percentilscore i *Vejledning til sprogvurdering 3-6 – Børnehaveklassen* kapitel 3)

Sådan aflæser du percentilscoren

Percentilscore 10: Eleven har klaret sig lige så godt som eller bedre end 10 pct. etsprogede danske børnehaveklasselever i begyndelsen/anden halvdel af skoleåret. Eleven er derfor blandt de 10 pct. lavest scorende børnehaveklasselever. Der er 90 pct. børnehaveklasselever, der scorer højere end eleven.

Percentilscore 40: Eleven har klaret sig lige så godt som eller bedre end 40 pct. etsprogede danske børnehaveklasselever i begyndelsen/anden halvdel af skoleåret. Det vil sige, at eleven ligger lidt under middel. Der er 60 pct. børnehaveklasselever, som scorer højere end eleven.

Percentilscore 50: Eleven ligger præcis på gennemsnittet for etsprogede børnehaveklasselever i begyndelsen/anden halvdel af skoleåret.

Percentilscore 70: Eleven har klaret sig lige så godt som eller bedre end 70 pct. etsprogede danske børnehaveklasselever i begyndelsen/anden halvdel af skoleåret. Eleven ligger derfor over middel. Der er kun 30 pct. børnehaveklasselever, der scorer højere end eleven.

Percentilscore 90: Eleven har klaret sig lige så godt som eller bedre end 90 pct. etsprogede danske børnehaveklasselever i begyndelsen/anden halvdel af skoleåret. Eleven ligger derfor langt over middel. Der er kun 10 pct. børnehaveklasselever, som scorer højere end eleven.

Placering i Indsatsgruppe

På basis af percentilscoren bliver eleven placeret i en indsatsgruppe:

- **Særlig indsats.** Her placeres de 5 pct. af eleverne, som har den laveste score.
- **Fokuseret indsats.** Her placeres de 5-15 pct. af eleverne, der har den næstlaveste score.
- **Generel indsats:** Her placeres de resterende 85 pct. af eleverne.

På den baggrund kan du tilrettelægge undervisningen, så den understøtter elevernes sprogudvikling bedst muligt (Læs mere i *Vejledning til sprogindsats i børnehaveklassen*).

Sprog vurderingsresultatet kan dog ikke stå alene, men skal altid anvendes i en helhedsvurdering af den enkelte elev. Ligeledes er det vigtigt at huske, at sprog vurderingen ikke er et diagnostisk redskab. Den vurderer således ikke alle områder, der forbindes med sproglige vanskeligheder. Hvis sprog vurderingen viser, at en elev har behov for *Særlig indsats*, bør du sikre, at der foretages en bredere vurdering af barnets kommunikative og sproglige udvikling.

(I *Vejledning til sprog vurdering 3-6- Børnehaveklassen* afsnit 3.5 kan du læse mere om opmærksomhedspunkter i fortolkningen af resultatet).

Delscore	Indsatsgruppe	Eksempel på indsats
1-5	<i>Særlig indsats</i>	Særlig målrettet sprogindsats, evt. med inddragelse af relevante fagpersoner.
6-15	<i>Fokuseret indsats</i>	Målrettet sprogindsats med øget fokus på de sproglige områder hvor eleven har lavere scorer.
16-100	<i>Generel indsats</i>	Generel understøttende sprogindsats i børnehaveklassen.

Delscore og samlet score

Resultatoversigten viser både elevernes percentilscore for hver deltest og for den samlede sprog vurdering.

Bemærk, at eleverne kan blive placeret i forskellige indsatsgrupper i delopgaverne og samlet set.

Delscorer: Percentilscorene for den enkelte delopgave kaldes delscorer. Det er de scorer, som er egnede til at tilrettelægge den sproglige understøttelse ud fra. Det skyldes, at delscorerne viser, hvordan eleven klarer sig på specifikke sproglige områder, og hvor det derfor er relevant at sætte ind med ekstra støtte eller udfordring.

Samlet score: Den samlede score kan bruges til at følge børnehaveklassens overordnede sproglige udvikling på skoleniveau eller kommunalt niveau. Den egner sig ikke til at vurdere, om enkelte elever har brug for en særlig sprogindsats. Det skyldes, at en elev for eksempel kan have vanskeligheder på ét sprogligt område men være stærk på et andet. Den samlede score kan så ligge i middelområdet, og man kan fejlagtigt tro, at der ikke er grund til bekymring.